

О. Ю. СЛЮСАРЕНКО, студент, НТУ «ХПІ»

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ І ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

У статті надається характеристика особливостей функціонування галузі будівельних матеріалів, розглядаються чинники, що впливають на функціонування промисловості будівельних матеріалів в Україні, визначаються проблеми, які раніше не знайшли рішення і на даний час заважають динамічному розвитку даної галузі, та пропонуються шляхи подолання проблем, що були виявлені, як на рівні держави, так і на рівні окремого підприємства.

Ключові слова: промисловість будівельних матеріалів, будівельна продукція, конкурентоспроможність.

Вступ. Завдяки прискоренню процесів глобалізації, вступу України до Світової організації торгівлі, конкуренція з боку іноземних виробників стає дедалі інтенсивнішою на українському ринку, в тому числі на ринку будівельних матеріалів. В такій ситуації пошук шляхів перспективного розвитку та підвищення своєї конкурентоспроможності стає першочерговим завданням для вітчизняних підприємств-виробників будівельних матеріалів, від вирішення якого залежить їх здатність працювати та розвиватись у жорстких конкурентних умовах. Для визначення шляхів підвищення конкурентоспроможності виробників будівельних матеріалів необхідно розуміти особливості функціонування промисловості будівельних матеріалів і чинники, що впливають на розвиток галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми розвитку промисловості будівельних матеріалів та конкурентоспроможності підприємств цієї галузі, розглядалися в працях багатьох вчених. Так, І. Комарницький та М. Коломієць визначили проблеми формування системи організаційно-економічних заходів підвищення конкурентоспроможності вітчизняних будівельних матеріалів в умовах активізації євроінтеграційних процесів [1]. Ю. Макогон акцентував увагу на тому, що забезпечити успішне подолання негативних наслідків прийняття України до СОТ та інтеграцію в Європейську структуру може підвищення конкурентоспроможності українських товарів і послуг, підвищення рівня української продукції, а також розвиток високих технологій [2]. Д. Ісаєнко [3] та В. Куйбіда [4] розглядали ефективні механізми державного регулювання промисловості будівельних матеріалів. Н. Цепенюк [5] досліджував можливості активізації розвитку ринку будівельних матеріалів на регіональному рівні.

Метою даної статті є визначення особливостей функціонування га-

лузі будівельних матеріалів в Україні, проблем розвитку галузі та шляхів подолання цих проблем із метою підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств-виробників будівельних матеріалів.

Основні результати дослідження. Промисловість будівельних матеріалів в Україні є складовою будівельного комплексу в структурі галузей народного господарства. До неї, в свою чергу, належать такі галузі, як цементна, азбестоцементних виробів, збірних залізобетонних і бетонних конструкцій та виробів, стінових матеріалів, будівельної кераміки та ін.

В цілому, промисловість будматеріалів розвивається під впливом трьох факторів: сировинного, споживчого і транспортного. Ці чинники обумовлюють географічне розміщення виробництв даної галузі.

Особливістю ринку промисловості будівельних матеріалів є те, що тут спостерігається низька частка імпорту і високий попит на продукцію вітчизняного виробництва. Наприклад, це стосується бруківки, бордюрного каменю, плит з природного каменю, дахової черепиці, а також виробів з гіпсу або сумішей на його основі. Процес будівництва вимагає величезних обсягів матеріалів, у зв'язку з чим, організувати їх доставку з інших країн виявляється дуже дорого. Оцінки показують, що перевезення будматеріалів на відстані більше 450 км нерентабельні [6]. У зв'язку з цим, великі промислові підприємства та будівельні компанії організують свою діяльність, переважно, в регіонах з розвинутою промисловістю будівельних матеріалів.

Дана галузь характеризується яскраво вираженою сезонністю: попит на продукцію стабільно високий з квітня по листопад, проте з настанням холодів продажі знижуються. Це пов'язано в першу чергу з тим, що вартість виконання будівельних робіт в осінньо-зимовий період набагато вища, до того ж існують роботи, які не можна виконувати при температурі нижче +10 градусів, отже, попит на продукцію разом з темпами будівництва взимку падають. Основними споживачами продукції промисловості будівельних матеріалів є великі підприємства, на їх частку припадає до 60% споживання. На частку дрібних будівельних фірм і ремонтних бригад припадає 20–30% споживання. Слід відзначити, що 80% продукції, виробленої підприємствами галузі промисловості будівельних матеріалів, використовується в житловому будівництві [7].

В період з 2001 до 2007 року обсяги виробництва і продажів будівельних матеріалів в Україні демонстрували стійку тенденцію до зростання. У 2008 році вплив світової фінансової кризи спричинив скорочення як виробництва, так і споживання будівельних матеріалів. Однак, вже в 2010 році спостерігається відновлення зростання обсягів виробництва та реалізації будівельної продукції, яке дещо уповільнюється в 2012 році [8].

Нині в Україні спостерігається позитивна динаміка розвитку промисловості будівельних матеріалів, але існує ряд проблем, які раніше не знайшли рішення і які гальмують подальший розвиток. Серед них можна виділити:

– нераціональність використання власних природних ресурсів (так наприклад, Україна, маючи близько 40% світових запасів каоліну і білої глини, експортує їх, при цьому імпортуючи дорогу облицювальну та сантехнічну плитку);

– низька якість вітчизняної продукції (наприклад, багато хто із виробників українського цементу використовують більш дешеві заміники сухих будівельних сумішей, за рахунок чого страждає якість кінцевого продукту, втрачається ряд властивостей: клейкість, в'язучість, властивості при низьких температурах, тощо);

– значна енергоємність і матеріаломісткість галузі (складність полягає в тому, що навіть при створенні мінімальної кількості продукції (наприклад 1 кг кольорового заповнювача швів) можуть використовуватися декілька ліній і одиниць обладнання, починаючи з автотранспорту до фасувальних машин, і навіть мінімальний час нераціонального використання обладнання несе негативні економічні наслідки для підприємства) [9];

– потреба в модернізації виробництва;

– плінність кадрів (пов'язано із сезонністю виробництва, тому більшість працівників не можуть чекати декілька місяців поки виробництво відновить свою діяльність згідно попиту);

– складність відносин між виробниками будівельних матеріалів та підприємствами, що займаються безпосередньо будівництвом (проходить великий розрив у часі між тим коли робиться внесок для компанії забудовника на будівництво і коли фізична особа має можливість придбати житло, через це зростає кількість недобудованих об'єктів і невинуватих вкладів громадян – тим самим виникає розлад у роботі компанії-збудовника і виробника будівельних матеріалів через зірвані договірні обов'язки: відмову від об'ємних замовлень, часові затримки, зростаючі борги).

На нашу думку, основні напрями розв'язання наведених вище проблем з боку держави повинні включати: підвищення інвестиційної привабливості галузі, створення економічних умов для інноваційної діяльності та венчурного інвестування, стимулювання використання вдосконалених технологічних процесів, що дозволяють підвищити економічність витрачання матеріалів та енергії, підвищення ефективності регулювання споживчого ринку та підвищення відповідальності за незаконне виробництво будівельних матеріалів і незаконне ввезення будівельної продукції; стимулювання розвитку малого і середнього бізнесу в будівельній галузі та удосконалення процедури проведення державних конкурсних торгів - з метою залучення найбільшого числа учасників. Також необхідно розвивати кооперацію і концентрацію виробництва, здійснювати страхування інвестиційних ризиків на державному рівні.

На рівні підприємств-виробників будівельних матеріалів серед основних напрямків підвищення конкурентоспроможності на регіональних та зов-

нішніх ринках можна виділити такі, як партнерство з надійними постачальниками сировини, кооперацію і диверсифікацію виробництва, зниження енерго- та ресурсозатратності промисловості будівельних матеріалів за рахунок активізації інноваційно-інвестиційних процесів у будівельному комплексі загалом, залучення маркетингових механізмів для просування будівельних матеріалів на регіональні та зовнішні ринки. Пришвидшення капіталообігу на підприємствах даної галузі дасть змогу зменшити простої і збільшити виробничі потужності, а поширення сертифікації будівельних товарів забезпечить відповідність її якості вимогам вітчизняного та європейського ринків та, відповідно, збільшить її конкурентоспроможність на цих ринках [10].

Висновки. Підсумовуючи, можна стверджувати, що у сучасних економічних умовах промисловість будівельних матеріалів є основною частиною матеріально-технічної бази будівництва, що забезпечує зростання обсягів капітального будівництва та його технічний прогрес на основі впровадження ефективних матеріалів і конструкцій. Незважаючи на позитивну динаміку галузі на сучасному етапі, існує низка проблем, що уповільнюють перспективний розвиток виробництва будівельної продукції в Україні. Ці проблеми мають вирішуватися комплексно – як за рахунок створення сприятливих економічних умов на державному рівні, так і за рахунок активізації інвестиційно-інноваційної діяльності на рівні окремого підприємства, розвитку партнерства і кооперації між підприємствами галузі. Оскільки промисловість будівельних матеріалів є складовою будівельного комплексу України, динамічний розвиток підприємств даної галузі сприятиме індустріалізації будівництва, зниженню його вартості, економії сировини, підвищенню ефективності інвестицій у будівництво.

Список літератури: 1. *Комарницький І. М.* Система організаційно-економічних заходів підвищення конкурентоспроможності вітчизняних будівельних матеріалів на регіональних та європейських ринках / *І. М. Комарницький, М. І. Коломієць* // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – С. 148–151. 2. *Макогон Ю. В.* Устойчивое развитие экономики Украины в аспекте сотрудничества с ВТО и ЕС / *Ю. В. Макогон* // Сборник научных трудов, 2008. – Часть 1. – Донецк : ДонНУ. – С. 4–15. 3. *Ісаєнко Д. В.* Нормативно-правова складова державної політики у сфері житлового будівництва. 4. *Куйбіда В.* Уроки кризи і оновлене бачення будівництва / *В. Куйбіда* // Дзеркало тижня. Україна. – 2010. – № 3. 5. *Цепенюк Н. М.* Формування будівельних кластерів в межах регіону / *Н. М. Цепенюк* // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. – Черкаси, 2010. – С. 219–222. 6. *Пацюк Е. С.* Комплекс маркетинга на підприємствах промисловості строительных материалов. – Волгоград: Волгоградский государственный технический университет, 2006. – 154 с. 7. *Сичков О. Л.* Актуальні проблеми розвитку промисловості будівельних матеріалів в Україні та можливості їх подолання» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://probl-economy.kpi.ua/pdf/2014-31.pdf>. 8. Офіційний сайт Державної служби статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. 9. *Турило А. М.* Управління витратами підприємства. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 120 с. 10. *Шепелев А. В., Ашмарина С. И.* Основные факторы обеспечения конкурентоспособности предприятий строительной отрасли // Вестник СамГУ, 2010. – № 7 (81). – С. 100–105.

Bibliography (transliterated): 1. Komarny'cz'ky'j, I. M. "Sy'stema organizacijno-ekonomichny'x zahodiv pidvy'shennya konkurentospromozhnosti vitchy'znyany'x budivel'ny'x materialiv na regional'ny'x ta yevropejs'ky'x ry'nkax." *Naukovy'j visny'k Xersons'kogo derzhavnogo universy'tetu*. 2014. 148–151. Print. 2. Makogon, Yu. V. "Ustojchy'voe razvy'ty'e ekonomy'ky' Ukrainy v aspekte sotrudny'chestva s VTO y' ES." *Sborny'k nauchny'x trudov*. Part 1. Doneczk: DonNU, 2008. 4–15. Print. 3. Isayenko, D. V. *Normaty'vno-pravova skladova derzhavnoyi polity'ky' u sferi zhy'tlovogo budivny'cztva*. Print. 4. Kujbida, V. "Uroky' kry'zy' i onovlene bachennya budivny'cztva." *Dzerkalo ty'zhnya. Ukrayina*. No. 3. 2012. Print. 5. Cepenyuk, N. M. "Formuvannya budivel'ny'x klasteriv v mezhax regionu." *Zbirny'k naukovy'x prac' Cherkas'kogo derzhavnogo texnologichnogo universy'tetu*. Cherkasy', 2010. 219–222. Print. 6. Pacyuk, E. S. *Kompleks markety'nga na predpry'yaty'ях promyshlennosty' stroy'tel'ny'x matery'alov*. Volgograd: Volgogradsky'j gosudarstvenny'j texny'chesky'j uny'versy'tet, 2006. Print. 7. Sy'chkov, O. L. "Aktual'ni problemy' rozvy'tku promy'slovosti budivel'ny'x materialiv v Ukraini ta mozhly'vosti yix podolannya." Web. 10.02.2015 <<http://probl-economy.kpi.ua/pdf/2014-31.pdf>>. 8. *Oficijny'j sayt Derzhavnoyi sluzhby' staty'sty'ky'* Web. 10.04.2015 <<http://www.ukrstat.gov.ua>>. 9. Tury'lo, A. M. *Upravlinnya vy'tratamy' pidpry'yemstva*. Kyiv: Centr navchal'noyi literatury', 2006. Print. 10. Shepelev, A. V., and S. Y'. Ashmary'na "Osnovnye faktory obespecheny'ya konkurentospodobnosti' predpry'yaty'j stroy'tel'noj otrasly'." *Vestny'k SamGU*. 7.81 (2010): 100–105. Print.

*Робота рекомендована до друку доц., канд. фіз.-мат. наук Нащекіною О.М.
Надійшла (received) 12.05.2015.*

УДК 339.138.659.1

М. О. ВЛАСОВ, студент, НТУ «ХП»

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-МАРКЕТИНГУ З МЕТОЮ ПРОСУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ ТА ПОСЛУГ

У статті досліджується використання інтернет-маркетингу на підприємствах у сучасних умовах економіки України. Проаналізовані особливості використання інструментів сучасного інтернет-маркетингу в залежності від сфери його використання. Досліджена динаміка використання Інтернету споживачами товарів та послуг. Наведені недоліки і переваги різних інструментів інтернет-маркетингу.

Ключові слова: інтернет-маркетинг, інструменти інтернет-маркетингу, маркетинг-мікс, сайт, банер, блог.

Вступ. Актуальність дослідження обумовлена тим, що конкуренція на ринку України між виробниками кондитерських виробів зростає і підприємства змушені шукати нові підходи щодо просування своєї продукції.

Постановка проблеми. Інтернет став популярним не тільки у широ-

© М. О. Власов, 2015